

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра філософії та культурології

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Фінансове забезпечення соціальної допомоги»

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма

(назва програми)

Спеціальність 232 – Соціальне забезпечення

(вказати: код, назва)

Галузь знань 23 Соціальна робота

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти бакалаврський

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Філологічний

факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: кандидат економічних наук, доцент Кучерівська Софія Степанівна
(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів)

<https://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-finansiv-i-kredytu/kolektyv-kafedry-finansiv-i-kredytv>

Контактний тел. +38 (099) 030-17-86

E-mail: s.kucherivska@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3716>

Консультації онлайн консультації: за попередньою домовленістю

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс належить до обов'язкових дисциплін і вивчається у 3 семестрі. Він є пропедевтичним до вивчення інших курсів і подає базові знання з фінансового забезпечення соціальних допомог, процесу організації соціального страхування та забезпечення соціального захисту населення. Отримані внаслідок вивчення дисципліни знання та навички можуть бути використані при проходженні стажування на підприємствах, у фінансових органах чи установах, громадських організаціях, у щоденному житті.

2. Мета навчальної дисципліни:

послідовне формування у студентів поглибленого знання основних положень теорії та практики соціального захисту населення, необхідних для опанування механізмами організації та фінансового забезпечення соціального страхування та соціального забезпечення громадян.

Завдання курсу:

- надання знань щодо фінансового забезпечення допомог і послуг у системі соціального захисту населення;
- формування навичок розрахунку розмірів соціальних допомог за ЗДСС і соціальним забезпеченням.

3. Пререквізити.

Вивчення дисципліни базується на попередньому ознайомленні з понятійним та методичним апаратом таких дисциплін, як «Основи економіки», «Соціальна політика», «Економічні основи соціального забезпечення», «Теорія і практика соціальної роботи». Навчальна дисципліна є основою для подальшого вивчення дисциплін «Соціального забезпечення в зарубіжних країнах», «Технології нарахування соціальних виплат», «Соціальна робота в територіальній громаді», тощо.

4. Результати навчання.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- основні засади, форми та роль соціального захисту населення як активної форми реалізації державою соціальної функції;
- механізм фінансового забезпечення соціальних допомог;
- специфіку та шляхи поліпшення соціальної політики держави;
- особливості здійснення державного нагляду у сфері соціального захисту населення.
- свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

вміти:

- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних для розрахунку розмірів основних соціальних стандартів і норм, соціальних виплат і забезпечення соціальних послуг;
- здійснювати контрольні функції у сфері ЗДСС;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері соціального страхування та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- взаємодіяти з іншими учасниками сфери соціального захисту населення.

Відповідно до освітньо-професійної програми Соціальне забезпечення за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, дисципліна «Фінансове забезпечення соціальної допомоги» забезпечує формування таких загальних компетентностей і

результатів навчання:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК9. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел. ЗК16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК2. Здатність оцінювати соціально-політичні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави. ФК3. Здатність аналізувати існуючу нормативно-правову базу стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення. ФК4. Здатність використовувати адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення. ФК8. Здатність використовувати базові знання в галузі соціально-економічного забезпечення соціально вразливих категорій населення. ФК10. Володіти порядком розрахунків адресної соціальної допомоги, індивідуальних розрахунків призначення субсидій, соціальної допомоги малозабезпеченим категоріям населення, соціальних допомоги за ЗДСС. ФК12. Здатність до організації та управління процесами в соціальному забезпеченні.
Програмні результати навчання	РН 5. Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій. РН6. Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту. РН10. 10. Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення. РН 11. Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення. РН12. 12. Аналізувати ефективність соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах компетентності. РН 13. Аналізувати та оцінювати рівень матеріально-економічного захисту різних категорій населення. РН19. 19. Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	пр	Лаб	індз	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	ЗМ 1. Загальні засади соціального захисту населення											
1.1. Соціальна функція держави	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
1.2. Історія становлення та розвитку соціального захисту населення	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
1.3. Фінансова сторона соціальної функції держави	14	2	2	-	-	10						
1.4. Управління коштами соціального страхування	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
1.5. Державне регулювання соціального страхування в Україні	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
1.6. Соціальне страхування з тимчасової втрати працездатності	18	4	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	88	14	14	-	-	60	-	-	-	-	-	-
	ЗМ 2. Практика забезпечення соціального захисту											
2.1. Медичне страхування	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
2.2. Соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
2.3. Соціальне страхування на випадок безробіття	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
2.4. Державне та недержавне пенсійне страхування	18	4	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-
2.5. Державні соціальні допомоги громадянам	18	4	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-
2.6. Система надання соціальних послуг	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	92	16	16	-	-	60	-	-	-	-	-	-
Усього годин	180	30	30	-	-	120	-	-	-	-	-	-

5.2.Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/П	Назва теми	К-сть годин
1.	Соціальне страхування як форма соціального захисту населення.	2,0
2.	Правові основи функціонування системи соціального страхування в Україні.	3,0
3.	Основи теорії «держави соціального добробуту».	3,0
4.	Історичні аспекти розвитку соціального страхування.	3,0
5.	Необхідність та значення державного регулювання соціального страхування	2,0
6.	Повноваження та функції правління та виконавчих дирекцій фондів соціального страхування.	3,0
7.	Шляхи взаємодії суб'єктів соціального діалогу.	3,0
8.	Сучасні соціальні ризики в житті людини	3,0
9.	Визначення середнього доходу для суб'єктів підприємницької діяльності	2,0
10.	Порядок складання довідки про середню заробітну плату	3,0
11.	Суть та необхідність соціального страхування на випадок безробіття	2,0
12.	Функції Фонду соціального страхування на випадок безробіття	2,0
13.	Досвід державної політики щодо зайнятості населення в умовах фінансової кризи	3,0
14.	Види матеріального забезпечення та соціальних послуг у сфері соціального страхування на випадок безробіття	3,0
15.	Заходи із професійної орієнтації, підготовки та перепідготовки	2,0
16.	Особливості діяльності Державного центру зайнятості	3,0
17.	Дистанційна зайнятість населення в умовах карантинних обмежень COVID	3,0
18.	Розрахунок страхових виплат у разі тимчасової втрати працездатності.	2,0
19.	Сучасні тенденції формування та використання коштів Фонду соціального страхування.	2,0
20.	Соціальні послуги, які здійснюються та відшкодовуються Фондом соціального страхування.	2,0
21.	Порядок проведення страхових виплат з фонду СС при настанні нещасних випадків на виробництві.	3,0
22.	Форми фінансування сфери охорони здоров'я.	2,0
23.	Особливості запровадження загальнообов'язкового державного медичного страхування в Україні.	3,0
24.	Зарубіжний досвід державного медичного страхування.	3,0
25.	Особливості співіснування добровільного та загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування.	2,0
26.	Суть та структура пенсійної системи України.	2,0
27.	Реформування системи пенсійного страхування.	3,0
28.	Сучасні тенденції формування та використання коштів Пенсійного фонду України.	3,0
29.	Організаційні засади недержавного пенсійного забезпечення.	3,0
30.	Перспективи розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні.	3,0
31.	Державні допомоги соціально-вразливим верствам населення	3,0
32.	Підтримка ВПО	3,0
33.	Волонтерська діяльність в Україні	3,0
34.	Міжнародна підтримка громадян України у період війни з росією	4,0

35.	Соціальне страхування в Швеції та Нідерландах.	2,0
36.	Особливості соціального страхування в США.	2,0
37.	Особливості соціального захисту населення в країнах Азії.	2,0
38.	Здійснити представлення установ, що здійснюють державне соціальне забезпечення та соціальне страхування	5,0
39.	Проаналізувати дії урядів різних країн світу, щодо захисту громадян в умовах сучасних викликів соціального характеру	5,0
40.	Податки – основне джерело фінансування державних видатків	3.0
41.	Прямі і непрямі податки.	2,0
42.	Децентралізація як фактор розвитку територіальних громад	2.0
43.	Порядок фінансування державних видатків: досвід різних країн світу	3.0
44.	Повоєнний розвиток України: соціальні проблеми та шляхи їх вирішення	3.0

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

5.3. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента та ін.

Формою підсумкового контролю є екзамен.

5.3. Система контролю та оцінювання

Методи навчання:

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія);
МН2 – практичний метод (практичні заняття, практичні завдання);
МН3 – наочний метод (ілюстрація, демонстрація, презентація);
МН5 – методи дистанційного навчання (з використанням системи Moodle);
МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);
МН 9 – робота з інформаційними ресурсами (нормативними джерелами, навчально-методичною та науковою літературою, інтернет-ресурсами);
МН 13 – інші методи навчання

Методи оцінювання:

- усне і письмове опитування;
- виконання письмових робіт (есе, реферат);
- стандартизовані тести;
- тестування на платформі Moodle;
- проєкти (індивідуальні та командні проєкти; дослідницько-творчі та ін.);
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- розрахункові, графічні, табличні, статистичні та інші роботи;
- контрольні роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.
- підсумкове оцінювання: іспит

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання результатів навчання відбувається шляхом поточного та підсумкового контролю знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (іспиту).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю (за виступи на семінарах, доповнення, тестові завдання, підготовку рефератів тощо). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 25; 2 модуль – 35 балів (включаючи ІНДР), підсумковий контроль – 40 балів.

Студент, який набрав протягом нормативного терміну вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати іспит і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати іспит з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Якщо студент набрав менше 35 балів, він не допускається до складання іспиту.

Студент, який не отримав позитивні оцінки за підсумками роботи над кожним модулем, вважається не атестованим та не допускається до складання іспиту. Допущеним до складання іспиту студент може бути лише у разі відпрацювання всього матеріалу, передбаченого навчальним планом у повному обсязі, або тієї частини навчального матеріалу, за який отримано незадовільну оцінку, або за яким він не атестований.

Розподіл балів, які отримують студенти (екзамен)

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)												Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Підсумковий модуль оцінюється у 40 балів. Він складається з двох форм роботи: теоретичної і практичної (тестові завдання, задача).

Підсумкова кількість балів після закінчення вивчення навчальної дисципліни переводиться в оцінку за національною системою та шкалою ECTS.

При виставленні загальної оцінки враховуються такі критерії:

«А» ставиться у разі, якщо студент:	постійно готувався до занять згідно з програмою дисципліни; – глибоко та всебічно розкривав зміст питань, використовуючи додаткову літературу; – показав уміння формулювати висновки, узагальнювати та аналізувати навчальний матеріал; – продемонстрував уміння формулювати власну точку зору та аргументовано доводити її; – переконливо та логічно викладав матеріал, проявляв творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання; належним чином виконував завдання для самостійної роботи; допускав при усних відповідях та тестуванні окремі незначні неточності; добре виконав завдання модульного контролю.
-------------------------------------	---

«В» ставиться уразі, якщо студент:	– розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, використовуючи додаткову літературу; – робив узагальнення та висновки з окремих питань; – при усних відповідях не завжди повно й аргументовано викладав матеріал, а при тестуванні мали місце окремі неточності; – не проявив творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання; – добре виконав завдання модульного контролю.
«С» ставиться уразі, якщо студент:	– розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, але недостатньо й не завжди використовував додаткову літературу; – формулював висновки з окремих питань практичних занять; – не проявляв належно активності на практичних заняттях; – брав участь у виконанні індивідуального науково-дослідницького завдання, але продемонстрував недостатній рівень наукової роботи; – виконав завдання модульного контролю, але допускав окремі неточності при усних відповідях, тестуванні.
«D» ставиться уразі, якщо студент:	- відповідав на окремі питання, які обговорювалися; - формулював висновки з окремих питань; - не проявляв активності на практичних заняттях; - частково виконав завдання для самостійної роботи; - не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання; - при виконанні завдань модульного контролю допустив багатонеточностей або декілька грубих помилок.
«Е» ставиться уразі, якщо студент:	– відповідав лише на окремі питання, які обговорювалися; – допускав численні неточності при усних відповідях, демонструючи лише репродуктивний рівень засвоєння навчального матеріалу без його осмислення; – не вмів сформулювати свою позицію, проаналізувати або порівняти різні точки зору на проблему; – недостатньо використовував основну літературу й майже бо зовсім не використовував додаткову; – не проявляв активності на практичних заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; – виконав окремі завдання для самостійної роботи; – не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання; – погано виконав завдання модульного контролю, з численними помилками та неточностями.
«Fх» ставиться уразі, якщо студент:	– поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися; – допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях; – поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою; – частково виконав завдання для самостійної роботи; – не проявляв активності на практичних заняттях; – допускав принципові помилки під час виконання завдань; – не виконав завдання модульного контролю.

«F» ставиться уразі, якщо студент:	– поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися; – допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях, тестуванні; – не ознайомився з рекомендованою літературою; – не виконав завдання для самостійної роботи; – не виконав індивідуальне науково-дослідницьке завдання; – не проявляв активності на практичних заняттях; – на підсумковому занятті не вміє відтворити зміст окремих питань, передбачених програмою дисципліни; – не виконав завдання модульного контролю.
--	--

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні заліку тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

6. Рекомендована література

Основна література

1. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14.01.98 р. № 16/98–ВР (зі змін. та допов.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019р. №2671-VIII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.10р. №2464-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>
4. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.04.99 р. №1105-XIV від 23.09.1999 (зі змін. та допов.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>
5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2001 р. № 1533–III (зі змін. та допов.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>
6. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058–IV (зі змін. та допов.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>
7. ЗУ “Про державну допомогу сім'ям з дітьми” №2811-XII від 01.01.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>
8. ЗУ “Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям” №1768-III від 01.07.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>
9. Деякі питання надання соціальної підтримки багатодітним сім'ям. Постанова КМУ від 13 березня 2019 р. №250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/250-2019-%D0%BF#Text>
10. Порядок організації надання соціальних послуг: Постанова КМУ від 1 червня 2020 р. № 587 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>
11. Про затвердження Порядку призначення та виплати тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме: постанова Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2006 року № 189 //Офіційний вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 446.
12. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам: Закон України від 18 травня 2004 р. № 1727–IV URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text>

13. Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам. Постанова КМУ від 20 березня 2022 р. № 332. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2022-%D0%BF#Text>
14. Болотіна Є. В., Шубна О. В., Бившева Л. О. Особливості фінансування та управління системою соціального захисту населення в Україні. Вісник економічної науки України. 2021. № 1 (40). С. 120-126.
15. Буяшенко В. В. Соціальна допомога в контексті повсякденності. – URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znpgvzdia_2009_39_16.pdf.
16. Длугопольський О. В. Теорія економіки державного сектора : навч. посіб. Тернопіль, Економічна думка, 2007. 488 с.
17. Кропельницька С.О. Солоджук Т.В. Соціальне страхування: навч. посібник. К. ЦУЛ. 2019. 336 с.
18. Мальований М.І., Бечко П.К., Бечко В.П. Соціальне страхування : навч. посібник. К. ЦУЛ. 2019. 496 с.
19. Рудик В. Зміст поняття «соціальна допомога в теорії та законодавстві». URL : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Yurukr/2011_11/10.pdf.
20. Семігіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
21. Стрепко В. Л. Про універсальність та адресність допомог за правом соціального забезпечення. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vlnu_yu/2009_48/197lbr48.pdf.

Допоміжна література

- Глобальний договір ООН в Україні. URL: <https://globalcompact.org.ua/pro-nas/gd-onn-v-ukraini/>
- Головатий М.Ф. Соціальна політика і соціальна робота: термінологічно–понятійний словник / М.Ф. Головатий, М.Б. Панасюк. К. : МАУП, 2005. 560 с.
- Жук О. Фінансовий механізм системи соціального захисту населення України. *Світ фінансів* 2(51)/2017 . С. 62-71
- Лазебна: Ми повинні нарешті сказати людям, яким є реальний прожитковий мінімум // <https://ua.interfax.com.ua/news/interview/668814.html>
- Лопушняк Г. С. Державна соціальна політика як передумова економічного розвитку України: монографія. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 372 с.
- Реформа системи соціального захисту населення – це вимога часу. Міністерство соціальної політики України: 17.06.2020 URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/reforma-sistemi-socialnogo-zahistu-naselennya-ce-vimoga-chasu>
- Стойка А. Фінансування соціальної сфери: джерела і шляхи диверсифікації. URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_02\(5\)/10savgdsd.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_02(5)/10savgdsd.pdf)
- Цікановська Н. А. Класифікація недержавних пенсійних фондів у контексті забезпечення їхньої фінансової безпеки. Вісник Університету банківської справи. 2016. № 12. С. 64–70.
- Череп А.В. Практичний іноземний досвід медичного страхування. URL: [http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vlnu_yu/2013_2_5%20\(1\).pdf](http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vlnu_yu/2013_2_5%20(1).pdf)
- Чечель А.О., Тарасенко Д.Л., Сухова К.К. Реалії та перспективи розвитку соціальної сфери в умовах децентралізації. Проблеми та перспективи розвитку державного управління в умовах реформування: колективна монографія. Заг. ред. Чечель А.О., Хлобистов Є.В. Бельско-Бяла (Польща): Вища школа економіки та гуманітаристики, 2017. С.272-287.
- Ярошенко А.О., Семігіна Т. В., Сушицька Н.В.. Історія та теорія соціальної політики України: Навч. посібн. За ред. А.О. Ярошенко. К., НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 289с.

7.Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Міністерства соціальної політики України, URL: <https://www.msp.gov.ua/>
2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України, URL: <https://www.rada.gov.ua/>
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Європейська соціальна хартія (переглянута) [Текст]: Хартія РС: від 03.05.1996 р., №163 // Відом. Верхов. Ради України. – 2007. – № 51.
6. Європейський кодекс соціального забезпечення [Текст]: прийнятий Радою Європи 16.04.1964 р. // [Електрон. ресурс]. - Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws>
7. Офіційний веб-портал ЄС. URL: https://european-union.europa.eu/index_en
8. Офіційний веб-портал ООН. URL: <https://www.un.org/en/>
9. Офіційний веб-портал UNICEF. URL: <https://www.unicef.org/>